

S RUKAMA POD GLAVOM

MARKO TOMAŠ

SADRŽAJ

Film	1
Kada sam otvorio vrata	2
Sve je u redu	3
Za slučaj da me se sjetiš	4
Moja kosa me napušta	5
Za noćas	6
Dnevna ispovijed	7
Mazlum	8
Dobrodošao kući	9
Prašnjav ljetni dan	10
Značenje prašine	11
Buđenje	12
Popodnevna pučina	13
Knjiga laže	14
Zbog naopakog brda	15
Tako je tiho	16
Čovjek	17
Busbuskalai	18
Uzorak mirisa zemlje	19

Rat oko bakinog cvijeća	20
Mravojed	21
Žalopojka	22
Potres mozga	23
Luster	24
Gu-gu-tka	25
Svakodnevni ulični spektakl	26
Hranislav	27
Izlet	28
Kutija	29
Sa druge strane	30
Dozrijevanje	31
Ana danas ne postoji	32
Rođeni dan	33
Billy	34
Usput, dok zaboravljam	35
Ona je lijepa i ima	36
Na stanici	37
Intermezzo	38
S rukama pod glavom	39
Zadovoljstvo	40

Raspored	41
Neophodno čudo	42
O autoru	43
Impresum	44

FILM

želim snimiti film
o dječaku
kome stalno
curi krv iz nosa
i kako je niko
ne uspijeva zaustaviti
a on se
neprestano osmjehuje

KADA SAM OTVORIO VRATA

kada sam otvorio vrata
ugledao sam bika
koji se ustremio
u mom pravcu
nisam ga izazivao mahanjem
ali on je bio tu
nalik na zahuktali voz
nosio bijes
i mrzio baš mene
potrčao sam uz sokak
ali on se stuštio za mnom
i sada sam mrtav
smrskanih rebara
ne mogu disati
a žudim za cigaretom
u relativnom spokoju
bez određene skice za budućnost
sasvim načisto sa životom
ležim na grudvama
šljunkovite zemlje

SVE JE U REDU

ne želim da iko zna
što su sačuvale
fotografije s tobom
i kratka pisma
sve je u redu -
nikada nisi govorila više

ZA SLUČAJ DA ME SE SJETIŠ

htio bih
da sam malen i neprimjetan
kada me pronađeš
da to bude čudo -
da vidiš lice sudbine
u licu kepeca -
otišao sam posuditi filmove -
ovo je poruka
za slučaj da me se sjetiš
i nazoveš
ili se pojaviš na vratima

MOJA KOSA ME NAPUŠTA

kosa mi je sve crnja
i zamršena
u njoj se nakotili crvi
otkad nema tvojih prstiju
izjutra da je počesljaju
ona pati bezglasno
i raste
spušta se niz vrat
na ramena
niz kičmu
kao da hoće
da pobjegne
da te potraži

ZA NOČAS

oprosti

nudim

samo pohabanu čebad

i pola madraca

ako ćeš spavati na boku

DNEVNA ISPOVIJED

budi bez brige
današnja ispovijed je jednostavna
naizgled sam mogao
učiniti razne stvari
ali ostao sam u krevetu
gledao plafon
pomalo se vrtio
na trenutak sam otišao po jorgan
bilo je hladno
kasnije sam nazvao neke ljude
tek tako
da čujem što se zbiva
baš svi se žale na dosadu

MAZLUM

kad si sam
i ne znaš što da radiš
ti otvaraš
otvaraš frižider

ni sam ne znaš
zašto gledaš hranu

DOBRODOŠAO KUĆI

otkud stolica
na ovom mjestu
i zašto Lucky ne laje
a moja ptica gdje je
zanimam me što se desilo
starom višnjinom stablu
i ko je razbio
ogledalo u kupatilu
i kuda je nestao sjaj
iz tvojih očiju
zar me tako dugo
nije bilo

PRAŠNJAV LJETNI DAN

u našem dvorištu
sve je mirno -

pas odmara na suncu
mačka na krovu -

majka je u kući
na krevetu
otac u debelom
orahovom hladu -

na stazi od cigle
sjekira zarivena u panj
tek procvali jorgovan
i bunar pun zemlje -

samo ja tražim -

imam devet godina
i negdje sam izgubio
porculanske klikere

ZNAČENJE PRAŠINE

treba se raspakirati
izvaditi život iz ruksaka
vratiti sve na mjesto
nedirnute knjige u vitrinu
da čekaju svoju priliku
prljavu odjeću baciti na pranje
izložiti suvenire
na upadljive pozicije u sobi
koja mi sve više liči na muzej
gdje dođem da se podsjetim
kako je znalo biti
i ko sam to zapravo ja
iscrpljen i pospan
okružen tišinom i posut
srebrnom prašinom uspomena

BUĐENJE

jutarnja odmorna brda
nezgrapne kamene grdosije
bude se kako niz padine
sunce s istoka otvara dan
prema gradu koji još uvijek umoran
razmiče tek poneku zavjesu
na svojim sklopljenim prozorima

POPODNEVNA PUČINA

vjetar
napuhano jedro zavjesa
i nema nikog u sobi
težak popodnevni zrak
nekoliko sati prije
moje bezuslovne predaje

KNJIGA LAŽE

moram pocijepati listove
inače ću se prevariti
knjiga hoće da bude veća od mene
uvijek je tu na polici
spremna da me optuži

ZBOG NAOPAKOG BRDA

niko se ne može popeti
na naopako brdo
ostaješ ispod zamišljen
i podižeš grad
za pokoljenja
koja će nastaviti
da pokušavaju
ono što nisi mogao

TAKO JE TIHO

tako je tiho
u meni više nema one tuge
koja se sluša na koži
ako prisloniš uho
drveće se naginje prema prozoru
iza njega su crveni krovovi grada
i svi šute –
tako je tiho
u malom krevetu na sredini sobe
gdje je poslije sna najnježnije
zgrčen sam u položaju nerođenog
zbog bola u stomaku
bože snažno te pokušavam opsovati
ali mi nikako ne ide –
tako je tiho
ja znam da telefoni zvone
i ljudi žele razgovarati sa mnom
radio aparat se nadio od vijesti i muzike
ali meni je jutros sve tiho
tako tiho
da moram provjeriti
jesam li se uopšte probudio

ČOVJEK

pepeljara na podu

iznad nje čovjek

čovjek ispred peći

čovjek naslonjen na madrac -

posvuda čovjek

jedan isti čovjek

izgubljeni čovjek

koji bi volio čitati Gastona

plus stripove Kramba

a suočen je sa smrću

BUSBUSKALAI

pokisnuo sam
noseći knjigu
tvojih priča
u džepu
jednako sam osjećao
kad sam ih pročitao
nekako tužno
dok sam se sušio

UZORAK MIRISA ZEMLJE

mama je tužna
vidio sam prazan
ptičji kavez
kroz mali kuhinjski prozor
dopirao je miris
mokre svježe
uskopane zemlje
i crni ekran
ugašenog televizora
bez čovjeka
za spremljenu večeru

RAT OKO BAKINOG CVIJEĆA

bakino cvijeće
je izgleda bolesno
podgojena mačka
svaki dan ostavi izmet
u jednu od saksija
onda baka uzme prut
a mačka zbriše na smokvu
i rat se nastavlja

MRAVOJED

mravi izlaze negdje
od ispod parketa
zatim odlaze natrag
između zida i patosa
preko tepiha kotrljaju hranu
a u rukama moje sestre
usisivač je mravojed

ŽALOPOJKA

u jebote

gle' kako je sve sjebano

čak ni ne sanjamo

ne mogu da vjerujem

ni ti ne možeš da vjeruješ

POTRES MOZGA

šutirao sam loptu
za njom sam izletio
na cestu
pred kola
u sekundi
probudio se u bolnici
noge su me užasno boljele
i glava
ne sjećam se
da je ikada bila veća
i tako teška

LUSTER

kada bih samo mogao
stvarno opisati luster –
on stoji malo nakrivo
ali nakrivo nije prava riječ
i staklene kugle
nisu baš kugle
više imaju oblik maline
ili onog peciva
kojeg pekarka naziva pužići –
samo jedno od tri
ima ispravnu sijalicu
ipak je svjetlost čista
ako zanemarimo prašinu

GU-GU-TKA

gugutka je sišla
sa neba
mekanim pokretima krila
na oluk susjedove kuće

izgleda kao operska diva
dok se njena prekrasna guša
nadima i širi

ubrzo
ne više elegantno
ona se strmoglavljuje
u susjedovu avliju

uz prasak
vazdušne puške

na sokaku

djeca urlaju od radosti

SVAKODNEVNI ULIČNI SPEKTAKL

gdje su ulice najprometnije
na svakih dvadesetak metara
pokazuju bolesne udove
odsječenu mučnu modrinu gangrene -
posebno sam upamtio jednog
naslonjenog na ogradu mosta
koji zadignuvši košulju izlaže
veliki loptasti tumor
prošaran lošim tetovažama

HRANISLAV

radim ovdje

hranim gorile

hranim tigrove

hranim slonove

hranim i druge životinje

i tako hranim sebe

hranim ženu

hranim djecu

IZLET

pogledaj

malo

udesno

vrbe -

ravnica čovječe

prašina

sunce prži k'o ludo

a kanal zagađen

mrtvi

i bijeli riblji trbusi

plivaju na površini -

u poljima

se nazire

konjska zaprega

odmiče sporo -

Sonja se mršti na svaki prizor -

a naročito

njoj se ne sviđaju ribe

KUTIJA

upao sam u kutiju
vrlo veliku kartonsku kutiju -
iako ne stanujem
u Njujorškim parkovima
osjećam se dobro -
do jutra ispijam boce alkohola
ne važno kakvog
i rastjerujem duhove
filtriram automobilske zvuke ulice
u mojoj kući
vrlo velikoj kartonskoj kutiji -
unatoč tome što održavam higijenu
brada mi raste
a kosa je masna
dobijam lude ideje
o rađanju i smrti
ispisujem grafite po zidovima
mog privatnog zatvora
i puštam unutra
samo one koje volim

SA DRUGE STRANE

podigao sam noge na ogradu
ispraznio misli prema brdima
na početku ljetne večeri
tamo gdje zađe
sunce iznad njih ostavi crveni trag
gasim cigaretu
ustajem i mijenjam muziku
vraćam se otkuda sam pošao
sa druge strane dolazi mjesec

DOZRIJEVANJE

ljetu dozrijeva u smokvi
umoran sam danas
a trebao bih ići na plivanje
rijeka se sigurno obnovila
i moje tijelo treba razgibavanje
smjena godišnjih doba
otkucava ritam
kojim se krećem
zbog toga možda
sve je tek izvjesno

ANA DANAS NE POSTOJI

Ana jutros ne postoji
ona se povlači u sebe
iza hiljadu zvončića
koji je upozoravaju
da neko stiže
ona će postati izvor
i otpuhnuti princa s dlana
među cvijeće i leptire
koje je otresla s odjeće
vratila im slobodu

ROĐENI DAN

razni pokloni
rukovanja osmjesi
danas sam se rodio
u balonu
koji vuku ptice
nad mojim gradom
poslije dvadeset godina
nebo je tmurno
znam da će početi kiša
a nakon kiše miriše zemlja
zbog toga sam sretan

BILLY

Billy je bio
najveća
faca među papagajima
i jednog dana
snio je jaje -
mislim da je od toga i umro

USPUT, DOK ZABORAVLJAM

već danima
slažem knjige na police –
pažljivo brišem prašinu –
iseljavam paukove –
otvaram prozor –
razmičem zavjesu –
podmazujem vrata
ili mijenjam sijalicu –
između radnji koje vršim
napravim pauzu za kafu
i zapalim cigaretu –
trudim se srediti stvari
posložiti detalje
objasniti sebe
urediti životni prostor –
zaboraviti kako sam nekad:
sipao deterdžent na psa
a prošetao posuđe –
bacao smeće u WC školjku
defecirao u korpu za otpatke –
pročitao hranu
i skuhao pjesme –
u svemu pogriješio

ONA JE LIJEPA I IMA

ona je lijepa i ima
ono nešto za ovakve večeri
može učiniti da se osjećaš ljudski
kada već postaje gadljivo
disati piti razgovarati

NA STANICI

vozova nema
ne čujem klaparanje
na stanici
odavno rasušene
mrlje ulja
gazim i
nikog ne iščekujem
došao sam
da se prisjetim vozova
punih vagona
ljudi s torbama
ali ovdje
sve je prestalo

INTERMEZZO

bršljan se pružio
po kamenom zidu
žute lokve svjetlosti odsjedaju
na prozorima kuća
po travi gazim bos
mekana je
dodvorava se stopalima
igram se sa psom
koji me gleda
ravno u oči
kao da razumije

kada bi bilo
nešto za shvatiti

S RUKAMA POD GLAVOM

cijeli sam dan pored rijeke
čitavam tijelom utisnut u vlažnu zemlju
zagledan u sočnu ljetnu krošnju
s rukama pod glavom
na trenutke vidim
kako mi iznad nosa
u letu se pare insekti
i ne treba mi ništa više
za zvuk vode
stvorene su školjke mojih ušiju
u tom neprestanom hućanju
razabirem čak i riječi
ovdje si postao
vodena te vila za pete izvukla

ZADOVOLJSTVO

svjetlo je lomljivo
danas sam nag
i ležim na stijeni pored rijeke
tu dolazim svaki dan
sve češće
smatram za dobro
praznu glavu
samo su čula napeta

RASPORED

- oprati kosu

i skinuti paperje s brade

ovakvom mi niko neće vjerovati

- preskočiti zid

i pustiti komšijske štiglice iz kaveza

- čekati predvečerje

da sunce ne bude ovako jako

- večeras moram izaći iz kuće

i potražiti svoju pjesmu drugdje

NEOPHODNO ČUDO

jebiga sada
padam kroz prozor
naglavačke pozdravljam
susjede i djecu
koja se igraju u blizini –
i što se dešava?
odjednom sam poletio

Marko Tomaš

Rođen 1978. u Ljubljani. Jedan od pokretača i urednika časopisa Kolaps i pripadajuće biblioteke. Novinske tekstove objavljivao u *Danima*, *Glasu Istre* i *Feral Tribuneu*. Vodio je kulturnu splitsku knjižaru Utopia. Poeziju i prozu objavljivao u bosanskohercegovačkoj, hrvatskoj i srpskoj periodici. Pjesme su mu prevedene na talijanski, francuski, njemački, engleski itd. Živio je, studirao i radio u Sarajevu, Zagrebu i Splitu. Trenutno živi i radi u Mostaru.

Objavio: *L' Amore Al primo Binocolo* (s Nedimom Ćišićem, Mehmedom Begićem i Veselinom Gatalom, pjesme, 2000); *Tri puta tridest i tri jednako* (s Nedimom Ćišićem i Mehmedom Begićem, pjesme, 2000); *S rukama pod glavom* (pjesme, 2002, 2005); *Mama, ja sam uspješan* (pjesme, 2004); *Život je šala* (pjesme, 2005); *Marko Tomaš i druge pjesme* (2007); *Zbogom, fašisti* (pjesme, 2009); *Ponoćni razgovori* (s Mehmedom Begićem, 2012); *Bulevar Narodne Revolucije* (pjesme, 2013); *Varanje smrti : izabrane pesme* (2014); *Ivica Osim : utakmice života* (biografija, 2014).

Biblioteka Mali rakun

knjiga 8

Marko Tomaš

S RUKAMA POD GLAVOM

© 2005 Marko Tomaš

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2005, 2015, 2016

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednik

Krešimir Pintarić

Fotografija

© Domagoj Lozina

ISBN 978-953-6924-22-6 (HTML)

ISBN 978-953-345-333-0 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-334-7 (PDF)

ISBN 978-953-345-335-4 (MOBI)

Prvo izdanje

Naklada Mlinarec & Plavić, Zagreb, 2002.

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu INA d.d.